



Datum  
2018-08-22

Dokument nr  
18.77

Vår referens

Ersätter nr  
13.21

Till  
Enheten för Avtal och politik,  
Regionkontoren, Medlemsservice, Alla  
klubbar, APO

## Ny kamerabevakningslag – om lagen och Unionens hantering av ärenden om kamerabevakning

### Bakgrund

Den 1 augusti 2018 träder den nya kamerabevakningslagen ikraft. Det är en lag som innehåller särskilda bestämmelser vid kamerabevakning och som gäller utöver GDPR och den nya dataskyddslagen<sup>1</sup>. Lagen kompletterar alltså de bestämmelser som finns i GDPR (dataskyddsförordningen) och dataskyddslagen vid kamerabevakning.

Lagen innehåller flera bestämmelser av betydelse för kamerabevakning på arbetsplatser. Det finns t.ex. bestämmelser om när tillstånd krävs för kamerabevakning, om upplysning om kamerabevakning och enskildas rätt till information, om förhandlingsskyldighet enligt medbestämmandelagen, om fackliga yttranden vid ansökningar till Datainspektionen och om tystnadsplikt vid kamerabevakning.

*I avsnitt I redovisas innehållet i den nya lagen med särskilt fokus på de bestämmelser som aktualiseras vid kamerabevakning av arbetsplatser.*

*I avsnitt II redovisas vad som gäller för Unionens hantering av ärenden och yttranden enligt kamerabevakningslagen utöver vad som i tillämpliga delar redan gäller enligt övriga ”GDPR-cirkulär”, A18.01 om när arbetsgivare kallar till förhandlingar med anledning av GDPR,*

---

<sup>1</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) och lag (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning

A18.02 om GDPR:s påverkan på utväxling av underlag i förhandling m.m. och A18.04 om att företräda medlemmar i arbetsrättsliga tvister vid brott mot GDPR.

I kamerabevakningslagen regleras också kamerabevakning för brottsbekämpande ändamål och vissa andra ändamål som inte omfattas av GDPR (t. ex. Försvarmaktens kamerabevakning).

## **Den nya kamerabevakningslagen i korthet – ett nytt särskilt regelverk för kamerabevakning**

Lagen träder i kraft den 1 augusti 2018 och regleringen innebär en anpassning till de nya EU-reglerna om dataskydd. Genom lagen upphävs kameraövervakningslagen (2013:460).

Lagen innebär sammanfattningsvis följande:

- Lagen är tillämplig bara när kameror används på ett sätt som innebär personbevakning.
- Kravet på tillstånd begränsas till myndigheter och vissa privata aktörer som utför uppgifter av allmänt intresse.
- Upplysning ska lämnas om kamerabevakningen och rätten till information.
- Yttrande av facket krävs vid tillståndsansökan om kamerabevakning av en arbetsplats liksom vid ansökan om undantag från upplysningskravet vid bevakning av en arbetsplats.
- Det blir lättare för Polismyndigheten och kommuner att få tillstånd till kamerabevakning på offentliga platser, i brottsbekämpande eller trygghetsskapande syften.
- Möjligheterna att få tillstånd till kamerabevakning bl.a. på tåg och stationer samt inom hälso- och sjukvården förbättras.
- En upplysning införs om att det vid arbetsgivares kamerabevakning av arbetsplatser finns bestämmelser om förhandlingsskyldighet i lagen om medbestämmande i arbetslivet.
- Datainspektionen ska pröva frågor om tillstånd och utöva tillsyn enligt lagen.
- Sanktionsavgifter införs för vissa typer av brott mot lagen och överträdelser av bestämmelser i lagen kan ge rätt till skadestånd.

### **I. Närmare om lagens struktur och innehåll**

Lagens *syfte* är att tillgodose behovet av kamerabevakning för berättigade ändamål och att skydda fysiska personer mot otillbörliga intrång i den personliga integriteten vid sådan bevakning. Lagen ger ökade möjligheter till kamerabevakning, framförallt vid brottsbekämpning, samtidigt som den ger ett förstärkt skydd för den personliga integriteten, särskilt vid kamerabevakning på arbetsplatser.

Lagen innehåller sex avsnitt med bestämmelser om:

- Allmänna bestämmelser (definition av kamerabevakning och lagens tillämpningsområde)
- Tillståndskrav och undantag från tillståndskravet
- Upplysning om kamerabevakning och enskildas rätt till information
- Förhandlingsskyldighet för arbetsgivare
- Tystnadsplikt och utlämnande av uppgifter
- Tillsyn, sanktionsavgifter och skadestånd

### ***Lagens förhållande till annan dataskyddsreglering - GDPR och dataskyddslagen gäller även vid kamerabevakning***

Den nya lagen innehåller bara de bestämmelser som särskilt behövs för kamerabevakning i förhållande till annan personuppgiftsbehandling. Lagen innehåller därför bara ett fåtal kompletterande materiella bestämmelser. Utöver dessa särskilda regler i kamerabevakningslagen gäller övriga dataskyddsbestämmelser också för kamerabevakning. För privat sektor handlar det främst om GDPR och den kompletterande dataskyddslagen samt kompletterande föreskrifter till dessa.

#### **1. Kamerabevakningslagens tillämpningsområde**

Lagen är bara tillämplig om kamerabevakning sker med utrustning som finns i Sverige och den som bedriver bevakningen är etablerad i Sverige eller i tredjeland samt vid behandling av material som tagits upp med sådana kameror och då förutsatt att behandlingen utförs av den som bedriver bevakningen eller för dennes räkning.

*Med kamerabevakning i lagens mening avses:*

1. att en tv-kamera, annat optisk-elektroniskt instrument eller därmed jämförbar utrustning, utan att manövreras på platsen, används på ett sätt som innebär varaktig eller regelbundet upprepad personbevakning,
2. att en separat teknisk anordning för avlyssning eller upptagning av ljud används i samband med utrustning enligt 1, eller
3. att en separat teknisk anordning används för att behandla bild- och ljudmaterial som tagits upp med utrustning enligt 1 eller 2.

*Det ska vara fråga om ”personbevakning” - den faktiska användningen av tekniken är avgörande*

Det är inte avgörande om en kamera är uppsatt eller inte för att lagen ska bli tillämplig. Istället är den faktiska användningen, om utrustningen används på ett sätt som innebär *varaktig eller regelbundet upprepad personbevakning*, avgörande. Begreppet personbevakning är snävare än personuppgiftsbehandling och förutsätter att människor kan identifieras genom bevakningen. *Varaktighetskravet* ska avgöras från fall till fall. Om det handlar om en kamera som under en längre tid är placerad i en butik, i ett väntrum eller i en

buss är det klart att det är fråga om varaktig personbevakning i lagens mening. Däremot bör det inte anses vara varaktigt om en enstaka identifierbara människa av en tillfällighet råkar passera i kamerans upptagningsområde. Bedömningen kan dock bli en annan om det handlar om ett flertal tillfällen som ligger relativt nära varandra i tiden eller om det av något annat skäl är fråga om systematisk användning av bevakningsutrustning.

*”Utan att manövreras på platsen” – handhållna kameror och kroppsameror omfattas inte*

Precis som vad som gällt hittills behålls avgränsningen att det inte är kamerabevakning om kameran manövreras på platsen. Den fortlöpande hanteringen ska ske på ett ställe som är klart åtskilt från den plats där utrustningen finns. Utrustning som fjärrstyrs eller fungerar med inbyggd automatik kan därför i normalfallet inte anses vara manövrerad på platsen.

Utrustning som alltså finns i användarens omedelbara närhet och som fortlöpande styrs eller kan styras av användaren är att anse som manövrerad på platsen. Det innebär bl.a. att handhållna kameror inte omfattas av lagens tillämpningsområde och inte heller webbkameror, kameror på stativ eller liknande så länge användaren befinner sig i anslutning till kameran. Kameror som på annat sätt bärs på kroppen ska inte heller omfattas av lagens tillämpningsområde. Den närmare avgränsningen har klarnat genom avgöranden från Högsta förvaltningsdomstolen<sup>2</sup>.

*Slutsats:* I den mån som det inte handlar om bevakning enligt någon av punkterna 1-3 så är det alltså inte fråga om kamerabevakning i lagens mening. Lagen är då inte tillämplig och sådan bevakning omfattas istället ”bara” av övriga gällande regler, som utgångspunkt GDPR och dataskyddslagens regler.

Lagen gäller inte heller privatpersons bevakning av rent privat natur, hemlig kameraövervakning, bevakning i verksamhet som omfattas av TF och YGL eller för journalistiska ändamål eller akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande.

## **2. Ingen tillståndsplikt för privata arbetsgivare – om de inte bedriver verksamhet av allmänt intresse**

Den nya lagen har till skillnad mot tidigare regler i kameraövervakningslagen inget generellt krav på tillstånd. Som utgångspunkt krävs alltså inget tillstånd för merparten av privata arbetsgivares kamerabevakning. I normalfallet kommer det därför inte behövas något tillstånd vid kamerabevakning av t.ex. butiker, köpcentrum, restauranger, hotell eller banklokaler. Tillstånd krävs inte heller för religiösa samfunds bevakning av sina lokaler och normalt inte heller för idrottsanläggningar eller kulturella evenemang som bedrivs av privata aktörer. Kravet på anmälan försvinner också. Tillståndskravet i den nya lagen är alltså begränsat jämfört med vad som hittills gällt. Möjligheterna att få tillstånd i de fall det ändå krävs är också större.

---

<sup>2</sup> Högsta förvaltningsdomstolen (HFD 2016 ref. 71) om kameror som är uppsatta på rörliga objekt. Enligt HFD avgöranden är kameraövervakningslagen som huvudregel tillämplig på kamerautrustade drönare men inte på kameror som placerats i vindrutan på en bil eller på ett cykelstyre. Denna skillnad beror på att kameran på en drönare normalt manövreras från en plats som är klart åtskild från den där kameran är uppsatt medan kameran i vindrutan på en bil eller på ett cykelstyre är uppsatt i förarens omedelbara närhet.

**... att tillstånd inte krävs innebär dock inte att kamerabevakning kommer kunna ske fritt**

Kamerabevakning omfattas nämligen av lagens upplysningskrav och bestämmelserna om tystnadsplikt, se avsnitt I.3 och I.5 nedan. Som tidigare sagts måste bevakningen dessutom bedrivas i enlighet med GDPR eller annan tillämplig dataskyddsreglering. Det innebär bland annat att de grundläggande kraven på laglig grund och de allmänna principerna om bl. a. ändamålsbegränsning och lagringsminimering i GDPR gäller även om inget särskilt tillstånd till kamerabevakningen längre krävs.

Privata arbetsgivares kamerabevakning som inte omfattas av krav på tillstånd kommer oftast grunda sig på en intresseavvägning som laglig grund enligt GDPR. Det innebär i korthet att bevakningen kommer vara tillåten om den är nödvändig för ändamål som rör den personuppgiftsansvariges eller tredje parts berättigade intressen, om inte den registrerades intressen eller grundläggande rättigheter och friheter väger tyngre.

För närmare information om GDPR:s bestämmelser om vad som utgör personuppgiftsbehandling och kravet på laglig grund hänvisas till cirkulär A18.02 och A18.04.

#### Undantag från tillståndsplikten

Det finns en rad undantag från tillståndsplikten, t.ex. för polisens eller Säpos, Försvarmaktens och Trafikverkets bevakning i vissa fall, vid brottsförebyggande eller brottsutredande bevakning i tunnelbanan, parkeringshus och postverksamhet. Undantag finns också vid bevakning för trafiksäkerhet eller för arbetsmiljön från fordon för bättre sikt och vid räddningsinsatser vid olyckor och för att söka efter försvunna personer.

Tillstånd från Datainspektionen för att kamerabevakning ska få användas krävs dock alltså i de fall som redovisas i avsnittet nedan.

### **3. När tillstånd krävs för kamerabevakning enligt lagen**

Tillstånd krävs vid kamerabevakning av en plats dit allmänheten om bevakningen ska bedrivas av:

#### **a) myndigheter**

Med myndighet avses här statliga och kommunala organ med undantag av riksdagen, kommun- och landstingsfullmäktige. Kommunala och statliga bolag är inte myndigheter i kamerabevakningslagens mening. Med plats dit allmänheten har tillträde avses gator, torg och parker men också transportmedel och evenemang dit vem som helst kan lösa en biljett.

#### **b) någon annan än myndighet (vissa privaträttsliga subjekt) som utför uppgift av allmänt intresse**

Tillstånd krävs också om annan än en myndighet ska bevaka en plats dit allmänheten har tillträde vid utförande av en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, kollektivavtal eller beslut som meddelats med stöd av lag eller annan författning.

Begreppet ”allmänt intresse” har samma innebörd i denna lag som i GDPR och omfattar alla fall när privata aktörer har anförtrotts förvaltningsuppgifter som innebär myndighetsutövning, uppgifter inom brottsdatalagen eller uppgifter för nationell säkerhet.

Det innebär sammanfattningsvis att tillstånd generellt krävs för hälso- och sjukvård för bevakning i utrymmen som allmänheten har tillträde till. Kamerabevakning av järnvägstrafik, kollektivtrafik och flygplatser kommer också i de allra flesta fall omfattas av kravet på tillstånd, liksom även skolor i den mån som det kan anses vara uppgift av ”allmänt intresse”. Uppgifter av allmänt intresse regleras typiskt sett i lag och det torde sällan bli aktuellt att åberopa kollektivavtal som en grund för kamerabevakning vid utförandet av en uppgift av allmänt intresse.

***Förutsättningar för tillstånd – behovet av bevakning måste väga tyngst i intresseavvägning***

Tillstånd ska ges om intresset av bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Det innebär att bedömningen ska göras utifrån en lagstadgad intresseavvägning.

Vid intressebedömningen ska det särskilt beaktas om bevakningen behövs för brottsförebyggande eller brottsutredande ändamål, för allmän ordning och säkerhet, för kontroll, för förebyggande av olyckor eller för att tillgodose andra därmed jämförbara ändamål.

Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska det särskilt beaktas *hur* bevakningen ska utföras, *om* teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas och *vilket* område som ska bevakas.

Integritetsintresset anses normalt vara mindre starkt i fall där enskilda som kan komma att bli föremål för kamerabevakning samtidigt är de som riskerar att drabbas av sådan brottslighet som bevakningen syftar till att motverka. Vidare kan konstateras att fler tillstånd kan meddelas till följd av att integritetsvänlig teknik blivit en allt viktigare faktor vid tillståndsgivningen.

Tillståndskravet för viss kamerabevakning kan sägas vara en precisering av den skyldighet att göra en konsekvensbedömning som i många fall hade gällt ändå enligt EU-regleringen. Kraven på innehållet i en ansökan om tillstånd är därför utformat i nära anslutning till dataskyddsförordningen reglering, bland annat om att en konsekvensbedömning av dataskyddet ska göras i de fall där en sådan behövs.

***Fackets yttrande krävs vid ansökan om tillstånd för kamerabevakning av en arbetsplats***

Om tillstånd söks för kamerabevakning av en arbetsplats ska ett yttrande från skyddsombud, en skyddskommitté eller en organisation som företräder de anställda på arbetsplatsen (nedan facket) lämnas in tillsammans med ansökan om tillstånd.

För Unionens närmare hantering av och innehållet i sådana yttranden, se avsnitt II.2 nedan.

#### 4. Det särskilda upplysningskravet och rätt till information vid kamerabevakning

I lagen finns en särskild bestämmelse med ett krav på att upplysning ska ske om kamerabevakningen. Upplysningen ska lämnas genom tydlig skyltning eller på annat verksamt sätt. En särskild upplysning ska lämnas om ljud kan avlyssnas eller tas upp. Som huvudregel gäller alltså upplysningsplikt vid kamerabevakning. Det bör observeras att kravet i lagen är kopplat till användningen av kameratekniken och inte direkt till behandlingen av personuppgifter. Enskildas rätt till information om personuppgiftsbehandlingen, t.ex. uppgift om vem som bedriver kamerabevakningen, styrs dock av GDPR och andra tillämpliga dataskyddsregler.

Information kan t.ex. lämnas på en webbsida. Även sådana uppförandekoder som regleras i art 40 i GDPR bör kunna vara till nytta vid kamerabevakning.<sup>3</sup>

Det bör också noteras att kamerabevakning skiljer sig från övrig personuppgiftsbehandling eftersom enskilda i praktiken måste upplysas om behandlingen i förväg. I många fall är det dessutom omöjligt för den som bedriver bevakningen att gå igenom upptaget material och försöka hitta och identifiera berörda personer i efterhand. Det innebär att det vid vissa typer av kamerabevakning (t.ex. drönare) kan vara svårt för arbetsgivaren att fullt ut uppfylla GDPR:s krav på information. Därför finns en viss flexibilitet i GDPR när det gäller vilken information som måste lämnas, t.ex. behöver information inte lämnas om den registrerade redan förfogar över informationen.

##### ***Ansökan om undantag från upplysningskravet i enskilda fall – synnerliga skäl och fackets yttrande krävs***

Vid synnerliga skäl kan Datainspektionen besluta om undantag från upplysningskravet i enskilda fall. Mot bakgrund av den tekniska utvecklingen av bl. a. kamerautrustade drönare kan det allt oftare uppstå situationer där det är angeläget att kunna använda tekniken men praktiskt omöjligt att fullt ut uppfylla upplysningskravet. Här krävs det ju dock att det handlar om personbevakning (varaktig eller regelbundet upprepad) för att falla in under kamerabevakningslagen överhuvudtaget, se avsnitt 1 ovan.

Prövningen av enskilda undantag från upplysningskravet vid kamerabevakning ska göras utifrån en restriktiv bedömning. Efter noggranna överväganden kan undantag också meddelas från upplysningskravet vid avlyssning eller inspelning av ljud. Om bevakningen avser en arbetsplats ska ett fackligt yttrande (av skyddsombud, skyddskommitté eller facket) lämnas in vid ansökan om undantag.

För Unionens hantering av yttranden i samband med ansökningar om undantag från upplysningskravet, se avsnitt II.2.2 nedan.

##### **Viss bevakning är undantagen från upplysningskravet**

---

<sup>3</sup> <https://www.datainspektionen.se/lagar--regler/dataskyddsforordningen/uppforandekoder-och-certifieringar/>

I lagen finns en rad undantag från upplysningskravet. Det gäller bl. a. automatisk hastighetsbevakning, bevakning med drönare i vissa brådskande fall av polisen, Säpo och i vissa brådskande olycksfall, bevakning av skyddsobjekt och Försvarmaktens bevakning.

## **5. Ett förstärkt integritetsskydd vid kamerabevakning på arbetsplatser**

### ***Lagens upplysningsbestämmelse om regler om förhandlingsskyldighet***

I kamerabevakningslagen finns en särskild bestämmelse som upplyser om att det i fråga om arbetsgivares beslut om kamerabevakning av en arbetsplats finns bestämmelser om förhandlingsskyldighet i 11-14 §§ MBL. Genom att bestämmelsen är en upplysningsbestämmelse är det tydligt att det är regleringen i MBL som gäller i fråga om förhandlingsskyldighetens omfattning och fullt ut också i övrigt. Frågor om hur förhandlingen ska gå till, rätten till information, skadestånd, preskription och sanktioner styrs alltså av MBL och inte av kamerabevakningslagen eller GDPR.

Den särskilda upplysningsbestämmelsen i lagen motiveras med ett behov av att vidta åtgärder för att säkerställa integritetsskyddet vid sådana arbetsplatser som inte omfattas av något tillståndskrav. Det gäller t.ex. de flesta arbetsplatser hos privata arbetsgivare (eftersom inget tillstånd krävs om de inte utför en uppgift av allmänt intresse).

Bestämmelsen har också införts med beaktande av att det är mycket vanligt förekommande med kamerabevakning av arbetsplatser i vissa branscher vilket kan medföra särskilda risker för anställdas personliga integritet och med hänvisning till att stora brister uppmärksammas i tillämpningen av de nuvarande reglerna t. ex. när det gäller övervakning av platser dit allmänheten inte har tillträde, att information till de anställda är bristfällig eller obefintlig, att bevakningen felaktigt grundar sig på samtycke och att inspelat material används för att kontrollera hur de anställda arbetar.

I avsnitt II.1 nedan finns information om Unionens syn på förhandlingsskyldigheten enligt MBL och närmare vägledning för hantering av frågor när arbetsgivare kallar till förhandlingar med anledning av kamerabevakningslagen.

### ***Förstärkt integritetsskydd i övrigt***

Genom att GDPR och dataskyddslagen kommer gälla även vid kamerabevakning så förstärks även integritetsskyddet i övrigt, bl. a. genom enskildas rätt till information, strängare krav på personuppgiftsbehandlingen i form av inbyggt dataskydd och dataskydd som standard och ökade befogenheter för tillsynsmyndigheterna. Bestämmelserna om rättelse, radering, begränsning av personuppgifter och om invändning mot en behandling aktualiseras även vid kamerabevakning och gäller i tillämpliga delar även vid kamerabevakning. Samma sak gäller bestämmelser om personuppgiftsansvarigas skyldigheter och om överföring till tredjeland.

Beträffande kamerabevakning och enskildas rätt till information enligt GDPR bör det noteras att den som bedriver kamerabevakning inte är skyldig att vidta andra åtgärder än att utnyttja de sök- och sammanställningsmöjligheter som han eller hon har tillgång till. Detta beror på att materialet i normalfallet inte är strukturerat på ett sätt som medger sökning på annat sätt än manuellt. Ett krav på en genomgång av materialet för att försöka identifiera en enskild anses också innebära orimliga bördor och onödiga integritetsrisker för andra som finns i materialet.



Dessutom kan bestämmelsen om tystnadsplikt innebära att rätten till tillgång till materialet är begränsad.

## 6. Tystnadsplikt för den som tar befattning med uppgifter från kamerabevakning

Den som tar befattning med en uppgift som har inhämtats genom kamerabevakning får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått veta om någon enskilds personliga förhållanden. Bestämmelsen gäller både uppgifter som inhämtas i realtid och från inspelat material. Det är inte bara spridning av själva materialet som omfattas utan även röjande eller utnyttjande av uppgifter i materialet.

Detta är alltså en lagstadgad tystnadsplikt i kamerabevakningslagen för den som tar befattning med uppgifter. Anställda som har till uppgift att utföra kamerabevakning eller som har tillgång till sådant material kan alltså omfattas av tystnadsplikt enligt kamerabevakningslagen. Den som bryter mot bestämmelsen kan dömas för brott mot tystnadsplikten enligt 20 kap 3 § brottsbalken<sup>4</sup>.

### Närmare om vad som utgör obehörigt röjande

Tystnadsplikt gäller som utgångspunkt om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilda eller någon närstående honom eller henne lider men. Dessa förutsättningar för röjande motsvarar vad som gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen (OSL) och brukar kallas ett *omvänt skaderekvisit*. Sådant uppgiftslämnande som är tillåtet enligt OSL är inte heller obehörigt för en enskild aktör. Det innebär i sin tur att det inte är fråga om ett obehörigt röjande om det istället står klart att uppgiften kan lämnas ut utan men för den enskilde. Det avgörande är alltså hur känslig uppgiften är. Om den enskilde samtycker till att uppgiften lämnas ut är det inte heller obehörigt.

Bestämmelsen omfattar även bilder som tillgängliggörs via en webb-kamera och frågan om obehörighet får då avgöras i det enskilda fallet. Bestämmelsen omfattar formellt också fallet att bilder från kamerabevakning visas för förbipasserande via en bildskärm i anslutning till kameran, men lagstiftaren har inte ansett att sådant röjande ska bedömas vara obehörigt eftersom bilderna då endast visar sådant som de förbipasserande kan se även utan tillgång till bildskärmen.

Enskilda aktörer får också alltid lämna ut uppgifter till bl. a. rättsvårdande myndigheter och Skatteverket om uppgiften behövs för att utreda ett brott eller för att förebygga brott. Uppgift

---

<sup>4</sup> BrB 20 kap 3 § stadgar: Röjer någon uppgift, som han är pliktig att hemlighålla enligt lag eller annan författning eller enligt förordnande eller förbehåll som har meddelats med stöd av lag eller annan författning, eller utnyttjar han olovligen sådan hemlighet, dömes, om ej gärningen eljest är särskilt belagd med straff, för brott mot tystnadsplikt till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som av oaktsamhet begår gärning som avses i första stycket, dömes till böter. I ringa fall skall dock ej dömas till ansvar.

får också lämnas ut till räddningstjänsten om det behövs för att förebygga en olycka eller för skadebegränsning av en olycka.

För vissa särskilda aspekter om tystnadsplikt i medbestämmandeförhandlingar, se avsnitt II.1 nedan.

## 7. Skadestånd och sanktionsavgifter

Vid överträdelse av bestämmelser i kamerabevakningslagen eller av beslut som har meddelats med stöd av lagen kan *skadestånd* utgå. Bestämmelserna om rätt till ersättning i artikel 82 i GDPR ska då tillämpas.

Datainspektionen får också ta ut en *sanktionsavgift* av den som bedriver kamerabevakning och som bryter mot tillståndskravet i 7 §, inte följer villkor i ett beslut om tillstånd som har meddelats med stöd av 13 eller 14 §§, bryter mot upplysningskravet i 15 §, eller inte följer villkor i ett beslut om undantag.

## II. Unionens rutiner och hantering av kamerabevakningsärenden

*Inledande frågeställning – är kamerabevakningslagen tillämplig?*

En första fråga som behöver redas ut i samtliga sammanhang enligt nedan är om kamerabevakningslagen är tillämplig eller ej. Vi bör därför efterfråga att arbetsgivaren redovisar vilken bedömning denne gjort av om kamerabevakningslagen är tillämplig eller inte.

Som redovisas i avsnitt I.1 ovan är lagen t. ex. inte tillämplig om det inte är fråga om kamerabevakning i lagens mening. Frågan om bevakningen ifråga faller under kamerabevakningslagen är viktig att klargöra av flera skäl: *dels* för att veta vilka bestämmelser som faktiskt gäller för kamerabevakningen, om tillstånd krävs och därmed om fackliga yttranden ska lämnas och om upplysningskravet gäller, *dels* för att det är viktigt att veta eftersom kamerabevakning som faller in under lagen också kan innebära att anställda omfattas av tystnadsplikt vid straffansvar. Om arbetsgivaren är osäker bör denne rekommenderas att samråda med Datainspektionen i syfte att klargöra om lagen är tillämplig.

Om lagen inte är tillämplig omfattas behandlingen hos privata arbetsgivare typiskt sett endast av GDPR och dataskyddslagen. Unionens hantering följer då av cirkulären om GDPR som omnämnts ovan.

### 1. Förhandlingar enligt MBL i ärenden om kamerabevakning – vissa särskilda rutiner och aspekter som kompletterar cirkulär A18.01

Om lagen är tillämplig bör Unionen - utöver vad som följer av *cirkulär A18.01 när arbetsgivare kallar till förhandlingar med anledning av GDPR m.m.* - också använda nedan hållning och argument när arbetsgivaren kallar till förhandling som innefattar beslut om sådan

kamerabevakning som omfattas av den nya lagen. Detta beror på att de särskilda bestämmelserna i kamerabevakningslagen och att kamerabevakning till sin karaktär i viss mån skiljer sig från annan personuppgiftsbehandling. Vi bör därför uppmärksamma vissa frågor särskilt inom ramen för medbestämmandeförhandlingar.

***Primär förhandlingsskyldighet vid införande och ändring av kamerabevakning för kollektivavtalsbunden arbetsgivare***

Förhandlingsskyldighet enligt 11 § MBL gäller normalt inför arbetsgivares beslut om kamerabevakning som innebär att anställda varaktigt eller regelbundet bevakas och att arbetstagarorganisation också har möjlighet att påkalla förhandling på eget initiativ enligt 12 § MBL.

Enligt Unionens uppfattning innebär detta att primär förhandlingsskyldighet gäller för all kamerabevakning av en arbetsplats som omfattas av lagen och alltså oavsett om tillstånd krävs eller inte. Förhandlingsskyldighet gäller även vid ändring av formerna för kamerabevakning på arbetsplatsen. Detta synsätt ligger i linje med förbundets allmänna uppfattning att en kollektivavtalsbunden arbetsgivare omfattas av primär förhandlingsskyldighet enligt 11 § MBL vid införande av ny dataskyddspolicy, se cirkulär A18.01.

Förhandlingsskyldighet kan också föreligga efter initiativ från Unionen enligt 12 § om frågan särskilt angår medlem. Det skulle t.ex. kunna vara aktuellt i fall där en viss anställd ska ansvara för kamerabevakningen eller kommer vara personbevakad på ett särskilt sätt eller i en betydande omfattning.

***Förhandlingsskyldighet för arbetsgivare utan kollektivavtal med Unionen***

Förhandlingsskyldighet kan också föreligga enligt 13 § MBL om frågan särskilt angår arbets- eller anställningsförhållandena för en medlem där arbetsgivaren inte har kollektivavtal med Unionen. Det kan till exempel vara aktuellt om en medlem ska sköta och ansvara för kamerabevakningen eller personbevakas i en betydande omfattning eller på ett särskilt sätt. Ett annat exempel skulle kunna vara om det bara finns en arbetstagarare på den aktuella arbetsplatsen och det därmed endast är vederbörande som i praktiken kommer att övervakas.

***Frågor och aspekter att beakta och bevaka vid förhandlingar med anledning av införande eller ändring av kamerabevakning***

Privata arbetsgivares kamerabevakning som inte omfattas av krav på tillstånd kommer oftast grunda sig på en *intresseavvägning* som laglig grund enligt GDPR. *Försiktighetsprincipen* som beskrivs i cirkulär A18.01 bör som utgångspunkt också gälla i medbestämmandeförhandlingar om kamerabevakning av samma skäl som för annan personuppgiftsbehandling.

Vid bedömning av arbetsgivarens förslag om införande eller ändring av kamerabevakning kan motsvarande frågeställningar som aktualiseras inför yttranden i tillståndsärenden (se avsnitt II.2 nedan) ställas till arbetsgivaren i medbestämmandeförhandlingen och tjäna till ledning för facket kommentarer och synpunkter.

Följande frågor kan också vara av intresse att be arbetsgivaren redovisa:

*För vilka ändamål ska bevakningen göras?*

*Är det för ett ändamål som omfattas av lagen?*

*Krävs tillstånd för bevakningen?*

Observera: det är arbetsgivarens ansvar att bedöma om tillstånd krävs och i så fall söka sådant. Unionen bör därför, med tillämpning av försiktighetsprincipen, aldrig uttala sig på ett sätt som innebär att man godkänner att det inte krävs tillstånd eller liknande. Däremot krävs ju ett fackligt yttrande till tillståndsansökan.

*Vilken rättslig grund gäller för den tilltänkta bevakningen?*

- Vid intresseavvägning som grund: vilket behov finns av bevakning och vilka hänsyn har tagits till integritetsaspekterna?
- Vilken teknik ska användas och hur fungerar den ur integritetsperspektiv?
- Omfattningen av bevakningen: vilka ska bevakas och vilket område ska bevakas?

*Vem ska behandla det inspelade materialet?*

*Bedömer arbetsgivaren att det krävs en konsekvensbedömning och har sådan i så fall gjorts?*

Enligt GDPR gäller att en konsekvensbedömning av dataskyddet ska göras om en ny typ av personuppgiftsbehandling, särskilt med användning av ny typ av teknik, innebär särskilt höga integritetsrisker med beaktande av art, omfattning, sammanhang och ändamål. Det kan t.ex. vara fallet vid systematisk övervakning av en allmän plats i stor omfattning. Om konsekvensbedömningen visar att behandlingen skulle leda till en hög risk ska den personuppgiftsansvarige samråda med Datainspektionen.

Närmare information om vilka verksamheter som kräver sådan konsekvensbedömning ska tas fram av Datainspektionen. Mer information om förhandssamråd och praktisk vägledning till hur konsekvensbedömningar kan göras finns på Datainspektionens hemsida<sup>5</sup>.

*Hur ska upplysningskravet fullgöras? Finns några aktuella uppförandekoder?*

*Tystnadsplikt och utlämnande av uppgifter – vem/vilka kommer omfattas av tystnadsplikt?*

I cirkulär A18.01 om förhandlingar med arbetsgivaren i frågor som rör GDPR redovisas en allmän försiktighetsprincip med utgångspunkt från att det är arbetsgivarens ansvar att personuppgifter behandlas i enlighet med GDPR. Eftersom anställda kan komma att omfattas av tystnadsplikt vid straffansvar finns dock anledning att ha ett mer aktivt förhållningssätt i ärenden under kamerabevakningslagen.

Frågan om tystnadsplikt bör mot den bakgrunden därför lämpligen tas upp inom ramen för medbestämmandeförhandlingar i syfte att utröna om några/vilka arbetstagare som kommer ta befattning med uppgifter vid och från kamerabevakning på ett sådant sätt att de kan komma att omfattas av tystnadsplikt enligt lagen.

<sup>5</sup> <https://www.datainspektionen.se/lagar--regler/dataskyddsförordningen/konsekvensbedomningar-och-forhandssamrad/dataskyddsförordningen-om-konsekvensbedomning-och-forhandssamrad/>

### ***Rekommendation vid osäkerhet – arbetsgivaren bör samråda med Datainspektionen***

Om arbetsgivaren uttrycker osäkerhet över bedömningen på ovan frågor kan facket föreslå att arbetsgivaren samråder med Datainspektionen. Datainspektionen har också checklistor över kamerabevakning på arbetsplatser som ger god vägledning vilka krav som kan ställas på en arbetsgivares kameraövervakning.

### ***Laglig grund för Unionens egen behandling av personuppgifter inom ramen för medbestämmandeförhandlingar***

När det gäller Unionens eventuella personuppgiftsbehandling inom ramen för medbestämmandeförhandlingar måste denna grunda sig på någon av de lagliga grunderna i GDPR. Se cirkulär A18.02 för en redovisning av de lagliga grunderna och i vilka situationer respektive laglig grund kan användas vid utväxling av underlag i förhandling m.m.

## **2. Unionens hantering av yttranden över ansökningar i kamerabevakningsärenden och överklaganden av beslut**

Vid ansökan om tillstånd till kamerabevakning och vid ansökningar om undantag från upplysningskravet ska arbetsgivaren också ge in ett yttrande från facket tillsammans med ansökan.

### ***Laglig grund för Unionens egen behandling av personuppgifter vid yttranden***

Arbetet med och innehållet i fackets yttranden i ärenden om ansökningar av tillstånd torde normalt sett inte behöva innehålla eller medföra någon behandling av personuppgifter. I den mån som yttrandet ändå innebär personuppgiftsbehandling så kan den *lagliga grunden* vara att behandlingen behövs för fullgörande av en rättslig förpliktelse (facket måste lämna yttrande även om det är arbetsgivaren som söker tillståndet), utförande av en uppgift av allmänt intresse eller göras med stöd av en intresseavvägning.

### ***Ansvaret för yttranden över tillståndsansökningar och ansökningar om undantag***

*I första hand* ligger ansvaret på klubben där sådan finns eller på arbetsplatsombud med förhandlingsmandat. Alternativt kan yttrande skrivas av skyddsombud (arbetsmiljöombud utsett av Unionen) eller skyddskommitté där sådan finns.

*I andra hand*, och om ingen företrädare enligt ovan finns, bör ett yttrande göras av närmast berört regionkontor. Regionkontoret avgör om yttrande ska lämnas av regionalt arbetsmiljöombud eller delegeras till annan. Sådant yttrande kan komma att aktualiseras genom att regionkontoret genom arbetsgivaren får kännedom om att tillstånd ska sökas.

Om det finns flera fack på arbetsplatsen kan det behövas yttranden från företrädare för var och en av dem<sup>6</sup>. Det är därför önskvärt att klubben tar kontakt med övriga fack på arbetsplatsen för samordning och dialog inför att yttrande lämnas, lämpligen genom samverkan inom ramen för PTK-L. Om de olika facken har olika syn i frågan om kamerabevakningen bör kunna godkännas kan frågan lyftas till regionkontoret för diskussion om lämplig hantering.

### ***Ansökan om tillstånd – bedömningen och innehållet i det fackliga yttrandet***

<sup>6</sup> Prop. 2017/18:231 sid 72 och 149

Som redovisats ovan kommer privata arbetsgivare i det stora flertalet fall inte behöva tillstånd till kamerabevakning framöver. Tillstånd krävs dock om arbetsgivaren fullgör en uppgift av allmänt intresse. Vid sådan tillståndsansökan ska ett yttrande från facket, skyddsombud eller skyddskommitté ges in tillsammans med ansökan.

I detta sammanhang ska erinras om att en uppgift av allmänt intresse som utgångspunkt följer av lag och att det sällan torde vara aktuellt att åberopa kollektivavtal som en rättslig grund för kamerabevakning vid utförandet av en uppgift av allmänt intresse (se avsnitt 2 ovan). För det fall en arbetsgivare skulle grunda en ansökan på tillstånd på att bevakningen ska bedrivas för utförande av en uppgift av allmänt intresse som följer av ett kollektivavtal bör berörd klubb rådgöra med regionkontoret som i sin tur har möjlighet att fråga vidare i förbundet. En sådan rådgörande kontakt bör också tas om arbetsgivare föreslår ett kollektivavtal för utförande av en uppgift av allmänt intresse.

#### Yttrandets innehåll och faktorer att beakta vid utarbetande av yttrande över tillståndsansökan

I yttrandet bör anges om bevakningen godtas eller inte. För bedömningen av arbetsgivarens ansökan och om kamerabevakningen kan godtas eller inte kan nedan frågeställningar beaktas för att få information och underlag om arbetsgivarens avsikt att söka tillstånd och införa kamerabevakning. Vad som sagts vid MBL-förhandling i frågan blir självfallet av vikt vid utarbetande av yttrandet och om bevakningen kan godtas eller inte.

Det är inte helt klarlagt på vilket sätt de anställdas uppfattning ska tillmätas betydelse vid beslut eller om det fordras skäl av särskild styrka för att tillstånd skall få meddelas i strid mot klart uttalade önskemål från de anställdas sida. Det innebär dock inte att sådana faktorer saknar betydelse så länge som synpunkterna kan hänföras till de aspekter som särskilt ska beaktas vid intresseavvägningen. I den mån som de anställda är av uppfattningen att intresseavvägningen leder till att bevakningen inte kan godtas bör invändningarna och argumenten därför lämpligen redovisas i yttrandet.

I den mån yttrandet innebär att bevakningen kan godtas bör yttrandet också innehålla en redovisning av eventuella särskilda omständigheter och förutsättningar för att bevakningen ska kunna godtas.

#### Intresseavvägningen – hur har den gjorts och vilka aspekter har betydelse?

Se avsnitt I.2 för allmän beskrivning av den intresseavvägning som ska göras enligt lagen.

Vid bedömningen av arbetsgivarens ansökan om tillstånd bör särskilt följande aspekter beaktas vid utarbetande av yttrandet:

*Vilket behov finns av bevakningen - för vilket/vilka syften ska bevakningen göras?*

*Hur har integritetsaspekterna beaktats?*

- Hur ska bevakningen utföras? Vilken teknik ska användas?

Exempel på integritetsfrämjande teknik kan vara teknik där personer maskeras eller att bild- och ljud krypteras. Ett annat exempel är kameror som aktiveras först efter olika typer av larm. Användning av integritetsfrämjande teknik många gånger kan ha stor betydelse för hur tungt intresset av att inte bli bevakad väger och medföra att intresset av bevakningen väger över.

- Vilket område ska bevakas?

Här har det vid bedömningen betydelse om det är ett område där många människor normalt rör sig. Områdets karaktär har också betydelse och enskildas intresse av att inte bli bevakade bedöms vara särskilt starkt i anslutning till deras hem, i omklädningsrum och på liknande platser.

*Har medbestämmandeförhandling hållits och avslutats?*

Unionen bör som utgångspunkt inte lämna något yttrande över ansökningar utan att MBL-förhandling om frågan först har avslutats (se ang. förhandlingsskyldighet avsnitt II.1 ovan).

Innan yttrande skrivs bör en kontroll därför göras av om arbetsgivaren kallat till förhandling enligt MBL och att förhandlingen avslutats. Om arbetsgivaren inte fullgjort förhandlingsskyldigheten bör facket som första åtgärd påkalla förhandling. Om omständigheterna av någon anledning är sådana att förhandlingen inte kan hållas/inte kommer till stånd kan ett yttrande lämnas med uppgift om att besked inte kan lämnas i fråga om bevakningen kan godtas eller inte till följd av bristande information och underlag till följd av arbetsgivaren inte har fullgjort sin förhandlingsskyldighet enligt MBL.

### ***Ansökan om undantag från upplysningskravet – bedömningen och innehållet i det fackliga yttrandet***

Observera att det krävs synnerliga skäl för undantag från upplysningskravet och att undantagsmöjligheten ska tillämpas restriktivt. Undantag kan beviljas av Datainspektionen i fall där syftet med angelägen kamerabevakning skulle gå förlorat om upplysning skulle lämnas. Undantag kan också medges när upplysningskravet är omöjligt att uppfylla, t.ex. vid bevakning från en drönare och avse större områden som skiftar från gång till annan. Undantag kan också komma ifråga i brådskande fall. Undantag från upplysning och rätt till information för avlyssning eller upptagning av ljud kan dock bara komma i fråga i särpräglade undantagsfall där intresset väger tyngt samtidigt som integritetsriskerna är små. Det kan t.ex. handla om kamerautrustade drönare vid efterforskning av försvunna personer eller polisens sensorer för skottlossningsljud. Undantaget får inte tillämpas på ett sätt som möjliggör hemlig eller dold avlyssning av människors samtal.

### **Yttrandets innehåll och faktorer att beakta vid yttrandet**

Mot bakgrund av den restriktiva tillämpning som ska gälla för undantag bör arbetsgivaren lämpligen redovisa varför undantag behövs och vilka synnerliga skäl som finns. I övrigt kan frågor ställas om vilka alternativ som arbetsgivaren övervägt. De kontrollfrågor som används vid tillståndsansökan kan också tjäna till ledning i syfte att utröna arbetsgivarens skäl till ansökan om undantag.

I yttrandet bör anges om ett undantag från upplysningskravet kan godtas eller inte. I den mån yttrandet innebär att undantag kan godtas bör yttrandet också innehålla en redovisning av eventuella särskilda omständigheter och förutsättningar från fackets sida för att undantaget ska kunna godtas.

### ***Unionens hantering av överklaganden från facket om beslut om tillstånd eller undantag i enskilda fall från upplysningskravet***

Enligt kamerabevakningslagen får facket överklaga beslut om tillstånd eller beslut om undantag i enskilda fall från upplysningsskyldigheten. Talerätten tillkommer ”en organisation som företräder arbetstagarna på arbetsplatsen”. Det innebär i praktiken klubb, arbetsplatsombud med särskilt förhandlingsmandat eller regionkontor. Ett skyddsombud eller en skyddskommitté har alltså inte rätt att överklaga besluten.

Om en klubb, arbetsplatsombud med särskilt förhandlingsmandat eller ett regionkontor bedömer att ett tillstånds- eller undantagsbeslut bör överklagas ska frågan först föras vidare till avtalsansvarig central ombudsman.

### **3. Unionens hantering vid överträdelser av lagens bestämmelser – företräda medlemmar i arbetsrättsliga tvister vid brott mot kamerabevakningslagen**

En medlem kan begära Unionens hjälp när medlemmen anser att arbetsgivaren på något vis bedriver kamerabevakning och behandlar personuppgifter i strid med kamerabevakningslagen. Det gäller överträdelser av de specifika bestämmelserna i kamerabevakningslagen. För förbundets möjlighet att företräda medlemmar i sådana arbetsrättsliga tvister gäller som utgångspunkt vad som sägs i cirkulär i *A18.04 GDPR - Företräda medlemmar i arbetsrättsliga tvister vid brott mot GDPR*.

Vad som sägs i det cirkuläret gäller också i tillämpliga delar i ärenden där arbetstagaren påstås ha brutit mot lagen på något sätt, t.ex. genom brott mot tystnadsplikten.

Vid bedömningen av om arbetsgivare vid sin kamerabevakning brutit mot kamerabevakningslagen krävs en motsvarande utredning och analys som vid brott mot GDPR.

-----

För mer information om kamerabevakningslagen, GDPR och den kompletterande nationella lagstiftningen hänvisas till Datainspektionen hemsida. Där finns också särskild information till arbetsgivare/personuppgiftsansvariga om konsekvensbedömningar, förhandssamråd, uppförandekoder och liknande vid kamerabevakning.

Enheten för Avtal och politik

Niklas Hjert



## Bilaga

Kamerabevakningslag (SFS 2018:1200)

### *Allmänna bestämmelser*

1 § I denna lag finns bestämmelser om kamerabevakning som

- kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning, och
- genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF, här benämnt EU:s dataskyddsdirektiv.

I lagen finns också bestämmelser om sådan kamerabevakning som inte omfattas av EU:s dataskyddsförordning eller EU:s dataskyddsdirektiv.

### *Lagens syfte*

2 § Syftet med denna lag är att tillgodose behovet av kamerabevakning för berättigade ändamål och att skydda fysiska personer mot otillbörligt intrång i den personliga integriteten vid sådan bevakning.

### *Kamerabevakning*

3 § Med kamerabevakning avses

1. att en tv-kamera, ett annat optisk-elektroniskt instrument eller en därmed jämförbar utrustning, utan att manövreras på platsen, används på ett sätt som innebär varaktig eller regelbundet upprepade personbevakning,
2. att en separat teknisk anordning för avlyssning eller upptagning av ljud används i samband med sådan användning av utrustning som avses i 1, eller
3. att en separat teknisk anordning används för att behandla bild- och ljudmaterial som tagits upp med sådan utrustning som avses i 1 eller 2.

*1 Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF, i den ursprungliga lydelsen.*

### *Lagens tillämpningsområde*

4 § Lagen gäller endast om

1. kamerabevakning enligt 3 § 1 eller 2 sker med utrustning som finns i Sverige och den som bedriver bevakningen är etablerad i Sverige eller i tredjeland, eller

2. kamerabevakning enligt 3 § 3 avser behandling av bild- och ljudmaterial som tagits upp vid bevakning som avses i 1 och behandlingen utförs av den som bedriver bevakningen eller för hans eller hennes räkning.

5 § Lagen gäller inte vid

1. kamerabevakning som en fysisk person utför som ett led i en verksamhet av rent privat natur eller som har samband med hans eller hennes hushåll,
2. hemlig kameraövervakning enligt 27 kap. rättegångsbalken eller lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott,
3. kamerabevakning som sker i en verksamhet som omfattas av tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen, eller
4. kamerabevakning som sker för journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande.

*Lagens förhållande till annan dataskyddsreglering*

6 § Utöver vad som föreskrivs i denna lag gäller

1. EU:s dataskyddsförordning, lagen (2018:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen och andra föreskrifter som kompletterar dataskyddsförordningen,
2. brottsdatalagen (2018:000), föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen och andra föreskrifter som genomför EU:s dataskyddsdirektiv, och
3. föreskrifter om sådan behandling av personuppgifter som inte omfattas av dataskyddsförordningens eller brottsdatalagens tillämpningsområde.

*Tillstånd till kamerabevakning*

*Krav på tillstånd*

7 § Tillstånd till kamerabevakning av en plats dit allmänheten har tillträde krävs, om bevakningen ska bedrivas av

1. en myndighet, eller
2. någon annan än en myndighet vid utförande av en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, kollektivavtal eller beslut som meddelats med stöd av lag eller annan författning.

*Förutsättningar för tillstånd*

8 § Tillstånd till kamerabevakning ska ges om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.

Vid bedömningen av intresset av kamerabevakning ska det särskilt beaktas om bevakningen behövs för att

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på en brottsutsatt plats eller på en annan plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom,
2. förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar,
3. utöva kontrollverksamhet,
4. förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor eller begränsa verkningarna av inträffade olyckor, eller
5. tillgodose andra därmed jämförliga ändamål.

Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska det särskilt beaktas

1. hur bevakningen ska utföras,
2. om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas, och
3. vilket område som ska bevakas.

#### *Undantag från tillståndskravet*

9 § Tillstånd till kamerabevakning krävs inte vid

1. bevakning som Polismyndigheten bedriver vid automatisk hastighetsövervakning,
2. bevakning som sker för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som enligt 4 § 4, 5 § 1–5 eller 6 § första stycket skyddslagen (2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om bevakningen endast omfattar skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,
3. bevakning som Försvarsmakten bedriver från ett fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att prova utrustning för sådan bevakning,
4. bevakning som Trafikverket bedriver
  - a) av vägtrafik,
  - b) av sjötrafik vid en rörlig bro,
  - c) vid en betalstation eller kontrollpunkt som avses i bilagorna till lagen (2004:629) om trängselskatt och som sker för att samla in uppgifter som behövs för att beslut om trängselskatt ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan skatt betalas, eller
  - d) vid en betalstation på allmän väg som används vid uttag av infrastrukturavgifter enligt lagen (2014:52) om infrastrukturavgifter på väg och som sker för att samla in uppgifter som behövs för att beslut om infrastrukturavgift ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan avgift betalas,

5. bevakning i en vägtunnel med övervakningssystem som avses i lagen (2006:418) om säkerhet i vägtunnlar och som bedrivs av någon annan tunnelhållare än Trafikverket,
6. bevakning i en tunnelbanevagn eller av en tunnelbanestation, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott eller förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor eller begränsa verkningarna av inträffade olyckor,
7. bevakning i en lokal där det bedrivs postverksamhet eller av området omedelbart utanför in- och utgångar till en sådan lokal, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott,
8. bevakning i ett parkeringshus, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott, och
9. bevakning som sker för säkerheten i trafiken eller arbetsmiljön från ett fordon, en maskin eller liknande för att förbättra sikten för föraren eller användaren.

*Tillfälliga undantag från tillståndskravet*

10 § Kamerabevakning får ske utan att en ansökan om tillstånd har gjorts

1. under högst tre månader, vid bevakning som bedrivs av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om det av särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott,
2. under högst en månad, vid bevakning som bedrivs av Polismyndigheten eller den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att avvärja en överhängande fara för olycka, begränsa verkningarna av en inträffad olycka eller minska risken för nya olyckor, eller
3. under högst en månad, vid bevakning som bedrivs av den som är räddningsledare enligt lagen om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att efterforska en försvunnen person.

Om en ansökan om tillstånd görs inom den tid som anges i första stycket, får bevakningen bedrivas utan tillstånd till dess att ansökan har prövats.

*Ansökan om tillstånd*

11 § En ansökan om tillstånd till kamerabevakning ska göras skriftligen hos tillsynsmyndigheten.

Ansökan ska innehålla

1. uppgift om den som ska bedriva bevakningen och i förekommande fall den som ska ha hand om bevakningen för tillståndshavarens räkning,
2. uppgift om bevakningens ändamål,

3. en beskrivning av bevakningen, särskilt den utrustning som ska användas, var utrustningen ska placeras, det område eller typ av område som ska bevakas och de tider då bevakning ska ske,
4. en bedömning av behovet av bevakningen och bevakningens proportionalitet i förhållande till ändamålet,
5. en bedömning av riskerna för intrång i den personliga integriteten och en beskrivning av de åtgärder som planeras för att hantera riskerna, och
6. uppgift om de omständigheter i övrigt som är av betydelse för prövningen av ärendet.

Om sökanden inte är en myndighet, ska ansökan innehålla uppgift om den lag eller annan författning, kollektivavtal eller beslut som utgör den rättsliga grunden för kamerabevakningen.

Om bevakningen avser en arbetsplats, ska ett yttrande från ett skyddsombud, en skyddskommitté eller en organisation som företräder arbetstagarna på arbetsplatsen lämnas in tillsammans med ansökan.

#### *Yttrande av kommunen*

12 § Innan tillsynsmyndigheten beslutar om tillstånd till kamera-bevakning ska den kommun där bevakningen ska ske få tillfälle att yttra sig, om det av särskild anledning behövs ett yttrande.

#### *Beslut om tillstånd*

13 § I ett beslut om tillstånd till kamerabevakning ska det anges vem som ska bedriva bevakningen och i förekommande fall vem som ska ha hand om bevakningen för tillståndshavarens räkning.

Beslutet ska förenas med villkor om hur kamerabevakningen får anordnas. Villkoren ska avse

1. bevakningens ändamål,
2. den utrustning som får användas och var utrustningen får placeras,
3. det område eller typ av område som får bevakas och de tider då bevakning får ske, och
4. upplysning om bevakningen, bevarande eller annan behandling av bilder eller ljud och andra förhållanden som har betydelse för att skydda enskildas personliga integritet, om sådana villkor behövs för tillståndet.

Ett tillstånd får meddelas för en begränsad tid.

#### *Ändrade förhållanden*

14 § Om förutsättningarna för ett tillstånd ändras, får tillsynsmyndigheten besluta om nya villkor eller, om förutsättningarna för tillstånd inte längre är uppfyllda, återkalla tillståndet.

#### *Upplysning om kamerabevakning och enskildas rätt till information*

### *Krav på upplysning*

15 § Upplysning om kamerabevakning ska lämnas genom tydlig skyltning eller på något annat verksamt sätt.

Om ljud kan avlyssnas eller tas upp vid bevakningen, ska en särskild upplysning lämnas om detta.

Bestämmelser om rätten till information om den personuppgifts-behandling som kamerabevakningen innebär finns i EU:s dataskyddsförordning och andra föreskrifter som anges i 6 §.

### *Undantag från upplysningskravet och rätten till information*

16 § Upplysning om kamerabevakning och information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär behöver inte lämnas vid

1. bevakning som Polismyndigheten bedriver vid automatisk hastighetsövervakning,
2. bevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om det av särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott,
3. bevakning som sker för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som enligt 4 § 4, 5 § 1–5 eller 6 § första stycket skyddslagen (2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om bevakningen endast omfattar skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,
4. bevakning som Försvarsmakten bedriver från ett fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att prova utrustning för sådan bevakning,
5. bevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg av Polismyndigheten eller den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att avvärja en överhängande fara för olycka, begränsa verkningarna av en inträffad olycka eller minska risken för nya olyckor, och
6. bevakning som bedrivs av den som är räddningsledare enligt lagen om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att efterforska en försvunnen person.

Undantagen i första stycket gäller inte om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen.

### *Undantag i enskilda fall*

17 § Om det finns synnerliga skäl får tillsynsmyndigheten i enskilda fall besluta om undantag från upplysningskravet och rätten till information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär.

### *Ansökan om undantag*

18 § En ansökan om sådant undantag som avses i 17 § ska göras skriftligen hos tillsynsmyndigheten.

Ansökan ska innehålla uppgift om den som ska bedriva kamerabevakningen och i förekommande fall den som ska ha hand om bevakningen för hans eller hennes räkning samt skälen för ansökan.

Om bevakningen avser en arbetsplats, ska ett yttrande från ett skyddsombud, en skyddskommitté eller en organisation som företräder arbetstagarna på arbetsplatsen lämnas in tillsammans med ansökan.

#### *Yttrande av kommunen*

19 § Innan tillsynsmyndigheten beslutar om sådant undantag som avses i 17 §, ska den kommun där kamerabevakningen ska ske få tillfälle att yttra sig, om bevakningen avser en plats dit allmänheten har tillträde och det av särskild anledning behövs ett yttrande.

#### *Beslut om undantag*

20 § I ett beslut om undantag enligt 17 § ska det anges vem som ska bedriva kamerabevakningen och i förekommande fall vem som ska ha hand om bevakningen för hans eller hennes räkning. Beslutet ska förenas med de villkor som behövs och får meddelas för en begränsad tid.

Om förutsättningarna för ett beslut om undantag ändras, får tillsynsmyndigheten besluta om nya villkor eller, om förutsättningarna för ett sådant beslut inte längre är uppfyllda, återkalla beslutet.

#### *Förhandlingsskyldighet för arbetsgivare*

21 § I fråga om arbetsgivares beslut om kamerabevakning av en arbetsplats, finns bestämmelser om förhandlingsskyldighet i 11–14 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

#### *Tystnadsplikt och utlämnande av uppgifter*

22 § Den som tar befattning med en uppgift som har inhämtats genom kamerabevakning får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon på detta sätt har fått veta om någon enskilds personliga förhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

#### *Tillsyn, sanktionsavgifter och skadestånd*

##### *Tillsynsmyndighet*

23 § Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över kamerabevakning enligt denna lag.

##### *Befogenheter*

24 § Bestämmelser om tillsynsmyndighetens befogenheter i EU:s dataskyddsförordning och de föreskrifter som anges i 6 § ska gälla även vid tillsynen över att denna lag följs.

#### *Sanktionsavgifter*

25 § Tillsynsmyndigheten får ta ut en sanktionsavgift av den som bedriver kamerabevakning och

1. bryter mot tillståndskravet i 7 §,
2. inte följer villkor i ett beslut om tillstånd som har meddelats med stöd av 13 eller 14 §§,
3. bryter mot upplysningskravet i 15 §, eller
4. inte följer villkor i ett beslut om undantag som har meddelats med stöd av 20 §.

26 § Vid beslut om sanktionsavgift ska artikel 83.1, 83.2 och 83.3 i EU:s dataskyddsförordning, i den ursprungliga lydelsen, och 6 kap. 4–7 §§ lagen (2018:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning tillämpas. Vid kamerabevakning som omfattas av brottsdatalagen (2018:000) ska i stället 6 kap. 3 § tredje stycket och 6 kap. 4–9 §§ den lagen tillämpas.

27 § Vid sådana överträdelser som avses i 25 § 1 och 2 ska avgiftens storlek bestämmas med tillämpning av artikel 83.4 i EU:s dataskyddsförordning, i den ursprungliga lydelsen, eller, i fråga om myndigheter, med tillämpning av den lägre avgiftsnivån i 6 kap. 2 § andra stycket lagen (2018:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Vid kamerabevakning som omfattas av brottsdatalagen ska avgiftens storlek i stället bestämmas med tillämpning av 6 kap. 3 § första stycket den lagen.

Vid sådana överträdelser som avses i 25 § 3 och 4 ska avgiftens storlek bestämmas med tillämpning av artikel 83.5 i EU:s dataskyddsförordning, i den ursprungliga lydelsen, eller, i fråga om myndigheter, med tillämpning av den högre avgiftsnivån i 6 kap. 2 § andra stycket lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Vid kamerabevakning som omfattas av brottsdatalagen ska avgiftens storlek i stället bestämmas med tillämpning av 6 kap. 3 § andra stycket den lagen.

#### *Skadestånd*

28 § Vid överträdelse av bestämmelser i denna lag eller av beslut som har meddelats med stöd av lagen ska bestämmelser om rätt till ersättning i artikel 82 i EU:s dataskyddsförordning tillämpas. Vid kamerabevakning som omfattas av brottsdatalagen (2018:000) ska i stället 7 kap. 1 § den lagen tillämpas.

#### *Överklagande*

29 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. När ett beslut överklagas, är tillsynsmyndigheten motpart i domstolen.

Beslut om tillstånd till kamerabevakning och om undantag enligt 20 § får överklagas även av den kommun där bevakningen ska ske och, om bevakningen ska avse en arbetsplats, av en organisation som företräder arbetstagarna på arbetsplatsen.



Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2018.
2. Genom lagen upphävs kameraövervakningslagen (2013:460).
3. Tillstånd till kameraövervakning som har beslutats enligt den upphävda lagen och som avser kamerabevakning som omfattas av kravet på tillstånd i den nya lagen gäller fortfarande. Övriga tillstånd som har beslutats enligt den upphävda lagen gäller inte längre.
4. Anmälningar som har gjorts enligt den upphävda lagen gäller inte längre.
5. Beslut om undantag från upplysningskravet som har fattats enligt 27 § tredje stycket den upphävda lagen gäller som ett beslut om undantag från upplysningskravet och rätten till information enligt 17 § den nya lagen.
6. Ärenden som har inletts hos länsstyrelserna enligt den upphävda lagen men ännu inte har avgjorts ska överlämnas till den myndighet som utövar tillsyn över kamerabevakning enligt den nya lagen.
7. Om ett beslut som har fattats enligt den upphävda lagen har överklagats av någon annan än tillsynsmyndigheten enligt den nya lagen, är tillsynsmyndigheten motpart i domstolen.
8. Äldre föreskrifter om straff gäller fortfarande för överträdelser som har skett före ikraftträdandet.

Enheten för Avtal och politik



Niklas Hjert